

ZONDAG 46.

Verklaring van de inleiding van het Gebed des Heeren.

De inleiding van het Gebed des Heeren bestaat uit de aanspraak van Hem, tot Wie wij moeten bidden en aanroepen. En zoals wanneer men bepaalde hoge heren uit deze wereld zal aanspreken, het betamelijk is om hen aan te spreken met de hun toekomende eretitels, zo moeten wij ook doen, wanneer wij God door het gebed zullen aanspreken. Er zijn tal van titels, waarmee God zou kunnen genoemd en aangesproken worden, zoals bij voorbeeld „Schepper des hemels en der aarde”, „Rechter der ganse aarde”, „HEERE der heirscharen” en dergelijke meer, die wel meer voortreffelijkheid en grootsheid schijnen te bevatten, en groot ontzag verwekken. Maar omdat zulke titels ons een al te grote schrik en vrees zouden kunnen inboezemen, heeft ons de Heere Christus geleerd om God aan te spreken met de titel „Onze Vader, Die in de hemelen zijt”, aangezien deze de aller-geschiktste is, om ons op te wekken tot al die deugden, die in het gebed vereist worden. Deze titel wordt in deze Zondagsafdeling verklaard, en wol 1. De woorden; „Onze Vader”, in Vraag 120, en 2. De woorden „Die in de hemelen zijt”, in Vraag 121.

Vraag 120. Waarom heeft ons Christus geboden God alzo aan te spreken: „Onze Vader”?

Antwoord. Opdat Hij van stonden aan in het begin van ons gebed, in ons de kinderlijke vreze en vertrouwen a) tot God verwekke, welke beide de grond van ons gebed zijn, namelijk dat God onze Vader door Christus geworden is, en dat Hij ons veel minder afslaan zal hetgeen wij Hem met een recht geloof bidden, dan onze vaders ons aardse dingen ontzeggen b).

- a) Joh. I : 12v., id. 20 : 17, Rom. S : 14-17, Ef. 1 : 5v., 1 Joh. 3: 1.
b) Deut. 32 : 6, Mal. 1 : 6, Matth. 7 : 9.11, Luk. I 1 : 12v.

Verklaring van Vraag 120.

Bastingius. Onze blindheid en onkunde is in de dingen, die Gods eer en onze zaligheid betreffen, zo groot, dat wij niet weten, hoe wij tot God zullen bidden en Hem aanspreken, zoals dat behoort. Daarom heeft Christus, om onze zwakheid te hulp te komen, Zijn discipelen en voorts heel de Kerk, dit voorschrift van een volmaakt gebed ter navolging gegeven

Het Gebed des Heeren bestaat uit drie delen, namelijk uit het begin, uit de inleiding, daarna zes beden, en het besluit.

De inleiding luidt: „Onze Vader, Die in de hemelen zijt.”

Die *inleiding* heeft weer twee delen: 1. De waarachtige God wordt aangesproken met de woorden „Onze Vader.” 2. Hij wordt aldus beschreven: „Die in de hemelen zijt.” Christus heeft ons geleerd om onze inleiding te houden, omdat God met behoorlijk ontzag en eerbied wil aangeropen zijn. Die eer bestaat in:

1. Een ware kennis.
2. Een vast vertrouwen.

3. Een oprechte gehoorzaamheid. Die gehoorzaamheid bevat weer: a. ware liefde, b. vreze, e. hoop, d. ootmoed, en e. geduld.

„Onze Vader”: God is onze Vader.

1. Vanwege de schepping, zoals Adam speciaal een „zoon van God” heet, Luk. 3 : 38: „Seth, den zoon van. Adam, den zoon van God.”

2. Vanwege de verlossing, omdat Hij ons, door en om Zijn Zoon, de Middelaar, verlost en weer in genade aangenomen heeft. Want alleen Christus is de eniggeboren en natuurlijke Zoon van God; en wij, die van nature kinderen des toorns zijn, zijn door God, om Christus' wil, tot zonen of kinderen aangenomen.

3. Vanwege de heiligmaking of wedergeboorte door de Heilige Geest.

God wil weer doet ons aangeroepen worden met de naam „Vader.”

Allereerst, opdat wij daardoor gebracht zouden worden tot kennis en aanroeping van de enige en waarachtige God, Die Zichzelf in de Kerk geopenbaard heeft als de Vader van onze Heere Jezus Christus, en Die om Zijnentwil ook onze Vader is, niet alleen omdat Hij ons geschapen heeft (want op die manier is Hij een Vader van alles wat Hij schiep), maar omdat Hij ons door en om Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon, de Middelaar, tot kinderen heeft aangenomen. „Ik vare op tot Mijn Vader en uw Vader”, Joh. 20 : 17, en omdat Hij ons door de Heilige Geest wederbaart en ons alles geeft wat ter zaligheid nodig is.

Ten tweede, opdat in ons een waarachtige eerbied voor God verwekt wordt. Want aangezien Hij onze Vader is, laten wij ons dan ook als Zijn kinderen gedragen, en niet zulk een liefde en eerbied voor Hem ontstoken worden als kinderen voor hun vader betaamt, vooral zulke kinderen, die uit genade tot kinderen aangenomen en Zijn weldaden onwaardig zijn.

Lansbergen. Daaraan herinnert Mozes de Joden, als hij hen als volgt bestraft, zeggende: „Zult gij dit den HEERE vergelden, gij dwaas en onwijs volk? Is Hij: niet uw Vader, Die u verkregen, Dier gemaakt en u bevestigd heeft?” (Doet. 32 : 6). Want Hij bestraft ze, omdat zij God niet gehoorzaam zijn geweest, en door de naam „Vader” wil hij hen weer terugbrengen en opwekken tot gehoorzaamheid. Een dergelijke bestraffing en verwijt laat God het ongehoorzame volk horen bij de profeet Maléachi, als Hij zegt (Mal. 1 : 6): „Ben Ik dan een Vader, waar is Mijn eer? En ben Ik een Heere, waar is Mijn vreze?” Zo dikwijls als wij dus denken aan de naam „Vader”, zo vaak moeten wij ook denken aan de gehoorzaamheid en eerbied, die wij aan onze hemelse Vader schuldig zijn.

Ten derde. Opdat in ons, ontstoken worde een vast vertrouwen, dat wij verhoord zullen worden. Want aangezien God, Die wij aanroepen, onze Vader is en ons ook zozeer bemint, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon voor ons overgegeven heeft, zo zal Hij ons immers ook met Hem alle dingen schenken, wat ons ter zaligheid nodig is; zoals geschreven staat (Rom. 8 : 32): „Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?” en Matth. 7 : 11: „Indien dan gij, die boos zijt, weet uw kinderen goede gaven te geven, hoeveel temeer zal uw Vader, Die in de hemelen is, goede gaven geven den genen, die ze van Hem bidden.”

Lansbergen. Zo wordt dus door het woord „Vader” in de gelovigen zulk een vertrouwen opgewekt, dat zij ervan verzekerd zijn, zoals er in de Catechismus staat, dat God hun veel minder zal afslaan hetgeen zij Bern met een recht geloof bidden, als

onze vaders ons aardse dingen ontzeggen. Want daar Zijn liefde tot ons zoveel groter en voortreffelijker is dan alle liefde der ouders tot hun kinderen, zo zal Hij ook veel meer alle mensen in goedheid en barmhartigheid overtreffen. En derhalve kan het niet geschieden, dat Hij ons weigeren zou, hetgeen ons de ouders niet zouden weigeren, als zij het doen konden. Ja, wij moeten vast vertrouwen, dat al was het dat alle vaders al hun vaderlijke aflegden en hun kinderen in de steek lieten dat Hij ons toch niet zou kunnen verlaten. Want Hij kan Zichzelf niet verloochenen (2 Tim. 2). Dat verklaart Hij Zelf in les. 49 : 15: „Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over den zoon haars buiks? Ofschoon dezen vergate, zo zal Ik toch u niet vergeten.” Het fundament van deze vertroosting ligt zo vast, dat het ook door de bewustheid der zonden niet verzwakt kan worden. Want omdat een zoon onder de mensen zijn zaak bij zijn vader door geen beter voorspraak kan behartigen, en zijn verloren goede gunst terug kan krijgen, dan dat hij zelf, nederig en deemoedig, zijn schuld belijdt en de vader om genade smeekt (want de Vaderlijke ingewanden kunnen zich dan niet langer bedwingen, maar moeten door zulke smekingen bewogen worden), hoe zou dan de Vader van alle barmhartigheid en de God aller vertroosting de tranen en het zuchten van Zijn kinderen, die Hem aldus aanroepen, niet verhoren? Daarom zingt David zeer juist van Gods Vaderlijke lankmoedigheid in Ps. 103: 13: „Gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, ontfermt Zich de HEERE over degenen, die Hem Vrezen.” Ook Christus stelt ons de overvloed van die barmhartigheid voor ogen, in de gelijkenis van de verloren zoon (Luk 15 : 20), waar de vader over de zoon, hoewel hij zwaar tegen hem gezondigd had, toen hij terugkeerde, en hem van verre zag met innerlijke ontferming bewogen werd, en toelopende hem om de hals viel en hem kuste, en niet wachtte tot hij hem om genade bad. Maar hij voorkomt hem en neemt hem in genade aan. En daarmee nu geeft de Heere te kennen, dat nademaal er zulk een grote zachtmoedigheid gevonden wordt in een aards mens, wij des te overvloediger genade behoren te verwachten van onze hemelse Vader, Die op het allervolmaaktst goed en goedertieren is, hoewel wij zeer zwaar tegen Hem zouden gezondigd hebben, als wij ons maar tot Zijn barmhartigheid begeven.

„Onze.” Waarom zullen wij niet zeggen mijn Vader, maar *Onze* Vader? Opdat daardoor het vertrouwen, verhoord te worden, in ons gewekt worde, en opdat wij mogen weten en vast geloven, dat wij kinderen van God zijn, aangezien de eniggeboren Zoon van God, Die het recht en de macht heeft om ons Zijn waardigheid mee te delen, ons gebiedt, dat wij God niet alleen „Vader” zullen noemen, maar ook „onze” Vader; en bovendien, dat wij niet alleen bidden, maar dat de gehele Gemeente mét ons bidt; en dat daarom God mijn en uw gebeden stellig verhoren wil, omdat Hij de gebeden der gehele Gemeente niet kan verwerpen, maar die stellig verhoort, volgens de belofte in Matth. 18 : 19v.: „Wederom zeg Ik u, indien er twee van u samenstemmen op de aarde over enige zaak, die zij zouden mogen begeren, dat die hun zal geschieden van Mijn Vader, Die in de hemelen is. Want waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam, daar ben Ik in het midden van hen.”

Bezwaar. Maar, zou iemand kunnen zeggen, men moet menigmaal thuis bidden, waar de Gemeente niets van afweet.

Antwoord.

1. De hele Gemeente bidt steeds voor zichzelf én voor haar leden, vanwege de goede geneigdheid en begeerte daartoe. Liefde en begeerte is een vaste en ingewortelde eigenschap, die ook blijft, als men slaapt. Zij is geen hartstocht of aandoening van het hart, die weer spoedig verdwijnt. Dus ook dan wanneer ge thuis bidt met woorden, dan

bidt toch de hele Gemeente met haar goede geneigdheid.

2. Opdat wij herinnerd worden aan ons ambt, d.w.z. aan de onderlinge liefde, waardoor alle Christenen onderling behoren verenigd te zijn en voor elkaar te bidden: Christus heeft ons al direct bij het begin, niet zonder oorzaak willen herinneren aan de onderlinge liefde. Want zonder de liefde tot onze naaste kunnen wij niet vast vertrouwen, dat wij door God zullen verhoord worden. Want als wij voor God verschijnen en voor geen broeders houden degenen, die Hij wel voor kinderen houdt, dan zal Hij ons voorzeker ook niet voor kinderen houden. Daarom zegt de Apostel: „Ik wil dan, dat de mannen bidden in alle plaatsen, opheffende heilige handen zonder toorn en twistbug”, 1 Tim. 2 : 8, opdat zij zo in het algemeen eendrachtig hun gebeden zullen bijeenbrengen. En er is ook geen geloof zonder liefde tot de naaste, Gal. 5 : 6, en zonder geloof bestaat er geen oprecht gebed: „Al wat uit het geloof niet is, dat is zonde.”

Daaruit putten de armen een bijzondere troost, n.l. dat God geen Aannemer des persoons is, omdat Hij in het algemeen een Vader is van ons allen, en dat Hij daarom zowel de armen als de rijken als Zijn kinderen erkent (Hand. 10 : 34, Gal. 2 : 6, Kol. 3 : 26).

Bezwaar. Ons wordt geboden dat wij de Vader zullen aanroepen. Dus wordt ons niet bevolen om de Zoon en de Heilige Geest ook aan te roepen.

Antwoord.

1. Men kan hierop antwoorden, dat de Naam „Vader” hier verstaan wordt van het Wezen Gods, zoals de naam „God” zo verstaan wordt, als Hij tegenover de schepselen gesteld wordt. Want wij noemen de waarachtige God, Die wij aanroepen, Vader, ten opzichte van de schepselen. En Deze is niet alleen de Persoon des Vaders, maar ook de Persoon des Zoons, Die Jesaja (9 : 5) noemt „Vader der eeuwigheid”, of „eeuwige Vader”; en zo ook de Persoon van de Heilige Geest.

2. En toch, opdat de ketters niets te lasteren hebben, antwoorden wij en geven wij toe, dat de Naam „Vader” bedoeld wordt voor de eerste Persoon der Heilige Drie-eenheid, en dat daarmee de Persoon van de Vader aangeroeven wordt. Maar daaruit volgt niet, dat de Zoon en de Heilige Geest van de aanroeping uitgesloten worden. Want wanneer in de uiterlijke werken en in de dienst van God de ene Persoon der Drie-eenheid genoemd wordt, dan worden de andere Personen niet uitgesloten. En dat de Zoon niet buitengesloten kan worden van de aanroeping, en dus ook niet van de Godheid, bewijst:

(1). De onderlinge verhouding, die er van eeuwigheid tussen de Vader en de Zoon bestaat. Want de Vader kan niet aangeroeven worden, of men denkt ook aan de Zoon. En beiden zijn Zij niet zonder de Geest. En wij zijn ook door de Geest tot kinderen Gods geworden in de Zoon; waarom Hij ook „de Geest der *aanneming tot kinderen*” heet, Rom. 8 : 15.

(2). Christus is het, Die de Heilige Geest geeft, Joh. 20 : 22, Hand. 2 : 33. Dus Hij is het, van Wie wij Hem moeten begeren en bidden.

(3). Christus gebiedt Zelf dat wij Hem aanroepen zullen, Joh. 14 : 14: „Zo gij iets begeren zult in Mijnen Naam, Ik zal het doen.”

(4). De Apostolische Kerk heeft de Naam van Christus aangeroeven, Hand. 7 : 59: „En zij stenigden Stéfanus, aanroepende en zeggende: Heere Jezus, ontvang mijn geest”; id. 9 : 14: „Hij (Saulus heeft hier macht van de overpriesters, om te binden allen die Uwen Naam aanroepen”, en vers 21: „Is deze niet degene, die te Jeruzalem verstoorde die dezen Naam aanriepen?” 1 Kor. 1 2: „Den geroepen heiligen, met allen dien de Naam, van onzen Heere Jezus Christus aanroepen in alle plaats, beide hunnen en onzen Heere.” Dus volgt daaruit, dat ook Christus terecht door ons aanbeden wordt,

en waarachtig God is. En zo behoort ook naast de Vader en de Zoon de Heilige Geest aangeroepen te worden, 2 Kor. 13, zoals wij ook in Zijn Naam gedoopt worden, Matth. 28 : 19.

Aanhoudend bezwaar 1. Christus is onze Broeder. Dus is Hij niet onze Vader.

Antwoord. Hij is onze Broeder, omdat Hij Mens is; en onze Vader, omdat Hij onze God, Schepper en Verlosser is, les. 9 : 5: „Vader der eeuwigheid.”

Aanhoudend bezwaar 2. Om Wiens wil wij in genade aangenomen worden door de Vader, Die is de Vader niet. Want anders zou Degene Die aanneemt, én Degene om Wiens wil de aanneming plaatsheeft, Eén en Dezelfde zijn. Maar wij worden om Christus, de Zoon, in genade aangenomen door de Vader. Dus is Christus geen Vader, of ook niet Dezelfde Die de Vader is.

Antwoord. Wij geven dit toe, verstaan zijnde van de Persoon, dat Christus niet dezelfde Persoon is als de Vader. Maar niet van het Wezen want Hij Die aanneemt en Degene om Wiens wil wij aangenomen worden, is één en dezelfde God; hoewel wat betreft de Persoon, de Vader Die ons aanneemt, een Ander is. En wij worden ook om des Zoons wil aangenomen, omdat Hij de Middelaar is. Maar omdat Hij God is, van hetzelfde Wezen als de Vader, daarom is Hij ook Zelf Degene, Die ons met de Vader in genade aanneemt.

Bezwaar 2. Een vader behoort zijn kinderen geen enkel ding te weigeren. Maar God weigert ons vele dingen. Dus is God onze Vader niet.

Antwoord. Een vader weigert zijn kinderen geen enkel ding, namelijk dat zij nodig hebben en hun tot zaligheid strekt. Maar hij weigert hun alles wat hun onnut, schadelijk en onnodig is, omdat hij hun vader is en hij het welzijn en de zaligheid van de kinderen tracht te bevorderen. Datzelfde doet God ook, door ons alle lichamelijke en geestelijke dingen te schenken, die ons nodig, nuttig en zalig zijn, Luk. 11 : 13, Jak. 1 : 5.

Vraag 121. *Waarom wordt hier bijgevoegd: „Die in de hemelen zijt”?*

Antwoord. *Opdat wij van de hemelse Majesteit Gods niet aards zouden denken a), en van Zijn almacht, alle nooddrift des lichaams en der ziel verwachten b).*

a) Jer.23 : 23v., Hand. 17 : 24v. en 28v. 17) Ps. 65 : 3, Rom. 10. 12.

Verklaring van Vraag 121.

De hemel betekent hier de woonplaats van God, van de heilige engelen en van de zalige mensen, waarvan God bij de profeet Jesaja, hfdst. 66 : 1 spreekt: „De hemel is Mijn troon”, en Christus in Joh. 14 : 2 zegt: „In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen.”

Lansbergen. En van God wordt gezegd, dat Hij in de hemelen is. Niet, dat Hij daarin zou besloten zijn. Want Salomo getuigt (1 Kon. 8 : 27), dat de hemel en aller hemelen hemel Hem niet kan bevatten, en Hij Zelf betuigt door de profeet Jesaja (66 : 1 en in Hand. 7 : 49), dat de hemel Zijn troon is, en de aarde de voetbank Zijner voeten. Daaruit blijkt, dat Hij niet a.h.w. in de hemelen besloten, of in enige plaats begrepen is, maar dat Hij alomtegenwoordig is; zoals Hij Zelf verklaart, Jer. 23 : 23v.: „Ben Ik een God van nabij, spreekt de HEERE, en niet een God van verre? Vervul Ik niet den hemel en de aarde? spreekt de HEERE.”

Hoewel God door Zijn oneindig Wezen alomtegenwoordig is, zo getuigt de Schrift toch, dat Hij vooral in de hemel woont, omdat Hij daar glorieuzer en met groter heerlijkheid (bekleed) is dan in de wereld, en omdat Hij daar Zichzelf onmiddellijk

heeft geopenbaard.

En ons wordt ook geleerd en bevolen, onze Vader zó aan te spreken, dat Hij in de hemelen is; d.w.z. dat Hij een hemelse Vader is, om de volgende redenen:

1. Opdat wij door die beschrijving *Hem van de aardse vaders zouden onderscheiden*. Want Hij is geen aardse, maar een hemelse Vader, Die zeer heerlijk in de hemel woont, Die heerst over alle dingen, en de ganse wereld die Hij geschapen heeft, nog door Zijn voorzienigheid en wil regeert, daar Hij aan verderf noch verandering onderhevig is. En tenslotte, omdat Hij Zich in de hemel, 't allermeeest voor de engelen, openbaart en betoont, welk een Vader, en hoe goed, hoe rijk en hoe machtig Hij is, enz.

2. *Opdat daardoor in ons eerbied voor God gewekt zou worden*, zodat wij — zoals er in de Catechismus staat — van de hemelse Majesteit Gods niet aards denken. Want aangezien deze onze Vader zo'n grote Heere is, namelijk een Hemelse, Die overal heerst, Die lichaam en ziel in de hel werpen kan, daarom is het billijk, dat wij Zijn Majesteit Die zo groot is, met alle eerbied ontzien en vrezen, en dat wij met de allergrootste ootmoed voor Hem verschijnen, zowel naar lichaam als naar ziel.

Lansbergen. Daarom moeten wij van God uit ons hart alle slechte, grove en vleselijke gedachten weren, *en* aan Hem met alle eerbied denken. Want hoewel Hij onze Vader is, moet men toch weten, dat Hij een hemelse Vader is, van een oneindige grootheid, Majesteit en uitnemendheid, van een onbegrijpelijk Wezen, van oneindige macht en van eeuwige onsterfelijkheid. En wanneer wij dat weten, laten wij Hem dan niet afmeten naar ons verstand, noch Zijn wil naar onze neigingen schikken, maar steeds denken aan hetgeen de Heere bij Jesaja zegt (55 : 8v.): „Mijn gedachten zijn niet ulieder gedachten, en uwe wegen zijn niet Mijn wegen, spreekt de HEERE. Want gelijk de hemelen hoger zijn dan de aarde, also zijn Mijn wegen hoger dan uw wegen, en Mijn gedachten dan ulieder gedachten.”

3. Opdat in ons het vertrouwen bevestigd worde, dat we verhoord zullen worden. Want aangezien Hij onze Vader is, zo *wil* Hij. en aangezien Hij de Heere des hemels is, d.w.z. een almachtig Vader is, zo *zal* Hij ons ook alle goederen geven, die ons nodig en zalig zijn. Want die beschrijving kent aan God de lof van de almacht toe; zoals de profeet David samenvoegt: beide dat Hij in de hemel en dat Hij almachtig is, wanneer hij zegt: „Onze God is toch in den hemel, Hij doet al wat Hem behaagt” (Ps. 115 : 3). Aardse vaders ontbreekt het soms aan de wil, zoals David klaagt in Ps. 27 : 10: „Mijn vader en mijn moeder hebben mij verlaten, maar de HEERE zal mij aannemen!”, doch het meest aan de macht. Maar het ontbreekt onze hemelse Vader nergens aan: *Noch aan de wil, want Hij is waarchtig onze Vader; noch aan het vermogen, want Hij is een hemelse, d.w.z. een almachtig Vader.*